

Mitä tänään tehdään?

KURKISTUKSIA TASA-ARVON JA LAPSUUDEN HISTORIAAN - Minna Canthin ja historiantutkimuksen matkassa

23.1.2023 1

Mitä historiasta opitaan?

- Kulttuurien tuntemusta,
- vastuulliseksi kansalaiseksi kasvamista,
- erilaisuuden ymmärtämistä
- ja paljon muuta kiehtovaa tietoa!

3

Menneisyyden salapoliisin lähteet

Kuningas Birger Maununpojan suojelekirje Karjalan naisille. Kuva: CC BY 4.0. / Kansallisarkisto.

JYU. Since 1863. 29.4.2019 5

Menneisyyden salapoliisin lähteet

Helsingin pitäjän keskiaikaisen pappilan kaivauksilta vuonna 2013. Kuva: CC BY 4.0. / Vantaan kaupunginmuseo.

7

Historia on...

- menneisyyttä,
- oppiaine, jota opiskellaan koulussa sekä
- tieteenala.

"Die kleine Wärterin" postikortti, lähetetty Saksasta Helsinkiin vuonna 1905. Kuva: CC BY 4.0. / Helsingin Kaupunginmuseo.

JYU. Since 1863. 29.4.2019 2

Keskeisiä tavoitteita historian tunnilla

- Historiatietoisuus
- Muutos ja jatkuvuus
- Syy- ja seuraussuhde
- Aikakäsitys ja historiallinen empatia

4

Menneisyyden salapoliisin lähteet

Lapsi kesänvietossa. Kuva: CC BY 4.0. / Vantaan kaupunginmuseo.

Vanha leikkikalu. Kuva CC BY 4.0 / Helsingin kaupunginmuseo

6

Mitä lähteet tarkoittavat?

- Alkuperäislähteet
- Toisen käden lähteet
- Kirjalliset lähteet sekä kuvat ovat tärkeitä historiantutkijalle.
- Arkeologi tutkii muita kuin kirjallisia jääniteitä.

8

Historiantutkijan työnkuvaan kuuluu...

- lukemista,
- arkistomatkoja (digitalisointi etenee!),
- kirjoittamista,
- sy- ja seuraussuhteiden etsimistä,
- johtopäätösten Tekoa ja
- päätelmistä keskustelemista.

Valtionarkiston tutkijasali vuonna 1901. Kuva: CC BY 4.0 / Daniel Nyblin, Museovirasto – Musketit.

Poika ja puuhevonen. Kuva: CC BY 4.0 / Tyne Aho, Museovirasto – Musketit.

- Historiantutkimus painottui pitkään poliittiseen historiaan, suurmiehistä historiaan, kulttuurihistoriaan ja sotahistoriaan.
- Nykyään tutkimuskenttä on monipuolinen.
- Tarkastellaan esim. sukupuolihistoriaa, lasten- ja perhehistoriaa, arjen historiaa, tunteiden historiaa.
- Menneisyys on tarua ihmeellisempää!

Perhehistoriasta

- Millaisia olivat menneisyyden perheet? Millaiset asiat perheitä määrittivät? Millaista menneisyyden perhe-elämä on ollut?
- Aikuisten ja lasten jokapäiväiseen elämään vaikuttivat sukupuoli, sääty/yhteiskunnallinen asema ja maantieteellinen asuinpaikka.
- Myös menneisyydessä on ollut monimuotoisia perheitä eikä vain yhtä tiettyä perhemallia.

Orströmin perhettä vuonna 1933. Kuva: CC BY 4.0 / Vantaan kaupunginmuseo.

Lasten historiasta

- Miten lapsuus on nähty eri aikoina? Millaista lapsuus on ollut? Mitkä asiat ovat määrittäneet lapsuutta?
- Lasten asema on vaihdellut maantieteellisesti.
- Säädyn/yhteiskunnallisen aseman merkitys: etenkin alempien säätyjen lapset olivat toisissa jo varhain vuosisatojen ajan.
- Sukupuolen merkitys: määrittä poikien ja tyttöjen tehtäviä.
- Koulunkäynnin yleistyminen 1800-luvulla muutti lapsen asemaa.
- Leikki on aina kuulunut lapsille!

Vallitun Kallion kansakoulussa 1940- tai 1950-luvulla. Kuva: CC BY 4.0 / Eino Heinonen, Helsingin kaupunginmuseo

Sukupuolihistorian aiheena voi olla myös...

Suomen ensimmäiset eduskuntavaalit

- Järjestettiin maaliskuussa 1907.
- Valituksi tuli 19 naiskansanedustajaa eri puolueista.
- Naiset olivat saaneet äänioikeuden vain Uudessa-Seelannissa ja Australiassa ennen suomalaisia naisia.

Näin nämä edustajat valittiin: 1907			
Vaalipiiri No. 1	Vaalipiiri No. 2	Vaalipiiri No. 3	Vaalipiiri No. 4
1. Aina Penttilä	1. Aina Penttilä	1. Aina Penttilä	1. Aina Penttilä
2. Aina Penttilä	2. Aina Penttilä	2. Aina Penttilä	2. Aina Penttilä
3. Aina Penttilä	3. Aina Penttilä	3. Aina Penttilä	3. Aina Penttilä
4. Aina Penttilä	4. Aina Penttilä	4. Aina Penttilä	4. Aina Penttilä
5. Aina Penttilä	5. Aina Penttilä	5. Aina Penttilä	5. Aina Penttilä
6. Aina Penttilä	6. Aina Penttilä	6. Aina Penttilä	6. Aina Penttilä
7. Aina Penttilä	7. Aina Penttilä	7. Aina Penttilä	7. Aina Penttilä
8. Aina Penttilä	8. Aina Penttilä	8. Aina Penttilä	8. Aina Penttilä
9. Aina Penttilä	9. Aina Penttilä	9. Aina Penttilä	9. Aina Penttilä
10. Aina Penttilä	10. Aina Penttilä	10. Aina Penttilä	10. Aina Penttilä
11. Aina Penttilä	11. Aina Penttilä	11. Aina Penttilä	11. Aina Penttilä
12. Aina Penttilä	12. Aina Penttilä	12. Aina Penttilä	12. Aina Penttilä
13. Aina Penttilä	13. Aina Penttilä	13. Aina Penttilä	13. Aina Penttilä
14. Aina Penttilä	14. Aina Penttilä	14. Aina Penttilä	14. Aina Penttilä
15. Aina Penttilä	15. Aina Penttilä	15. Aina Penttilä	15. Aina Penttilä
16. Aina Penttilä	16. Aina Penttilä	16. Aina Penttilä	16. Aina Penttilä
17. Aina Penttilä	17. Aina Penttilä	17. Aina Penttilä	17. Aina Penttilä
18. Aina Penttilä	18. Aina Penttilä	18. Aina Penttilä	18. Aina Penttilä
19. Aina Penttilä	19. Aina Penttilä	19. Aina Penttilä	19. Aina Penttilä
20. Aina Penttilä	20. Aina Penttilä	20. Aina Penttilä	20. Aina Penttilä
21. Aina Penttilä	21. Aina Penttilä	21. Aina Penttilä	21. Aina Penttilä
22. Aina Penttilä	22. Aina Penttilä	22. Aina Penttilä	22. Aina Penttilä
23. Aina Penttilä	23. Aina Penttilä	23. Aina Penttilä	23. Aina Penttilä
24. Aina Penttilä	24. Aina Penttilä	24. Aina Penttilä	24. Aina Penttilä
25. Aina Penttilä	25. Aina Penttilä	25. Aina Penttilä	25. Aina Penttilä
26. Aina Penttilä	26. Aina Penttilä	26. Aina Penttilä	26. Aina Penttilä
27. Aina Penttilä	27. Aina Penttilä	27. Aina Penttilä	27. Aina Penttilä
28. Aina Penttilä	28. Aina Penttilä	28. Aina Penttilä	28. Aina Penttilä
29. Aina Penttilä	29. Aina Penttilä	29. Aina Penttilä	29. Aina Penttilä
30. Aina Penttilä	30. Aina Penttilä	30. Aina Penttilä	30. Aina Penttilä
31. Aina Penttilä	31. Aina Penttilä	31. Aina Penttilä	31. Aina Penttilä
32. Aina Penttilä	32. Aina Penttilä	32. Aina Penttilä	32. Aina Penttilä
33. Aina Penttilä	33. Aina Penttilä	33. Aina Penttilä	33. Aina Penttilä
34. Aina Penttilä	34. Aina Penttilä	34. Aina Penttilä	34. Aina Penttilä
35. Aina Penttilä	35. Aina Penttilä	35. Aina Penttilä	35. Aina Penttilä
36. Aina Penttilä	36. Aina Penttilä	36. Aina Penttilä	36. Aina Penttilä
37. Aina Penttilä	37. Aina Penttilä	37. Aina Penttilä	37. Aina Penttilä
38. Aina Penttilä	38. Aina Penttilä	38. Aina Penttilä	38. Aina Penttilä
39. Aina Penttilä	39. Aina Penttilä	39. Aina Penttilä	39. Aina Penttilä
40. Aina Penttilä	40. Aina Penttilä	40. Aina Penttilä	40. Aina Penttilä
41. Aina Penttilä	41. Aina Penttilä	41. Aina Penttilä	41. Aina Penttilä
42. Aina Penttilä	42. Aina Penttilä	42. Aina Penttilä	42. Aina Penttilä
43. Aina Penttilä	43. Aina Penttilä	43. Aina Penttilä	43. Aina Penttilä
44. Aina Penttilä	44. Aina Penttilä	44. Aina Penttilä	44. Aina Penttilä
45. Aina Penttilä	45. Aina Penttilä	45. Aina Penttilä	45. Aina Penttilä
46. Aina Penttilä	46. Aina Penttilä	46. Aina Penttilä	46. Aina Penttilä
47. Aina Penttilä	47. Aina Penttilä	47. Aina Penttilä	47. Aina Penttilä
48. Aina Penttilä	48. Aina Penttilä	48. Aina Penttilä	48. Aina Penttilä
49. Aina Penttilä	49. Aina Penttilä	49. Aina Penttilä	49. Aina Penttilä
50. Aina Penttilä	50. Aina Penttilä	50. Aina Penttilä	50. Aina Penttilä

Oulun läänin eteläisen vaalipiirin ehdokaslista 1907. Kuva: CC BY 4.0 / Markku Hyvönen, Helsingin kaupunginmuseo.

...tai vaikkapa Minna Canth (1844 - 1897)

- Kirjailija, lehtinainen, kauppias, vaimo, äiti.
- Opiskeli opettajaksi Jyväskylässä.
- Kuopiossa Minna siirtyi suvun lankakaupan yrittäjäksi.
- Minnan salongissa, Kanttilassa kokoontui keskustelupiiri.
- Minna oli tiedonjanoinen yhteiskunnallinen vaikuttaja ja tasa-arvon puolestapuhuja.

Kuva: Minna Canth istumassa salongissaan (Kuopio, 1891, Museovirasto – Musketit, Historiallinen kuvakokoelma) Aineiston käyttöoikeus: CC BY 4.0, <https://www.finna.fi/Record/musketit.M012:HK10000:2938>.

LÄHTEET

- Markkola, P. (1994). Työläiskodin synty: Tamperelaiset työläisperheet ja yhteiskunnallinen kysymys 1870-luvulta 1910-luvulle. Helsinki: Suomen historiallinen seura.
- Häggman, K. (1994). Perheen vuosisata: Perheen ihanne ja sivistyneistön elämäntapa 1800-luvun Suomessa. Helsinki: Suomen historiallinen seura.

Diasarja pohjautuu alakoululaisille suunnattuun Minna Canth-työpajaan, jonka toteuttivat Jyväskylän Avoimen tiedon keskuksen Tiedemuseo, Jyväskylän kesäyliopisto ja Jyväskylän yliopiston Historian ja etnologian laitos vuonna 2019.

Kuva: valokuvaaja J. H. Ahon lapset kaniniin kanssa Lehtimäen ateljeessa. Aho J. H., kuvaaja 1912, Museovirasto – Musketit, finna.fi Käyttöoikeus: CC BY 4.0

JYUniorit.